

“România Durabilă” (SIPOCA 613)

Valurile de cercetare sociologică

RD25

ODD 16 In Depth

(august 2021)

Narativ de sinteză și concluzii

Livrabil

luna septembrie 2021

A 25-a cercetare sociologică din cadrul proiectului “România Durabilă” SIPOCA 613, cu indicativul RD25, a avut drept scop continuarea măsurării la nivel detaliat, în adâncime („*in depth*”), a opiniei publice privind aspecte din cadrul celui de-al 16-lea Obiectiv de Dezvoltare Durabilă din cadrul Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030 (SNDDR 2030) – ODD 16 „Pace, justiție și instituții eficiente”, focalizându-se pe tema „Eficiența instituțiilor administrative”.

Metodologie

Pe baza structurii obiectivelor de dezvoltare durabilă și a temelor de preocupare instituțională aferente acestora, așa cum sunt ele explicitate în SNDDR 2030 (pp. 37-41), echipa ARDA, împreună cu partenerii din cadrul SGG (DSG și DDD), a operaționalizat o listă de indicatori de opinie publică, pe următoarele teme de interes:

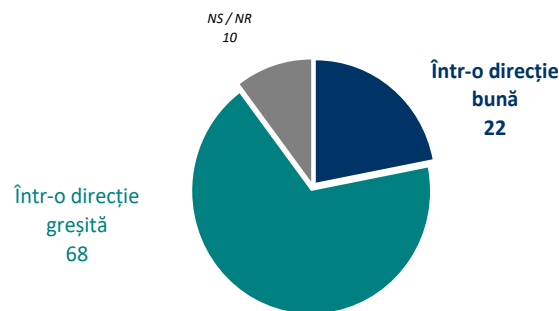
- Evaluarea încrederii populare în instituțiile din România;
- Evaluarea încrederii populare în principalele entități internaționale;
- Identificarea percepției cetățenilor asupra încrederii, ca valoare socială, în România.

A. Distribuția răspunsurilor la întrebările din chestionarul de opinie RD25

1. Climatul social general

Q01 DIRECȚIA LUCRURILOR

Q01. În general, considerați că România în momentul de față se îndreaptă într-o direcție bună sau într-o direcție greșită?

Prin comparație cu răspunsurile la aceeași întrebare din Barometrul RD24 (iulie 2021), se constată că se menține aproximativ aceeași situație a climatului social general față de sondajul precedent. Dintre respondenți, 68% consideră că România se îndreaptă într-o direcție greșită în timp ce 22% sunt de părere că direcția e bună.

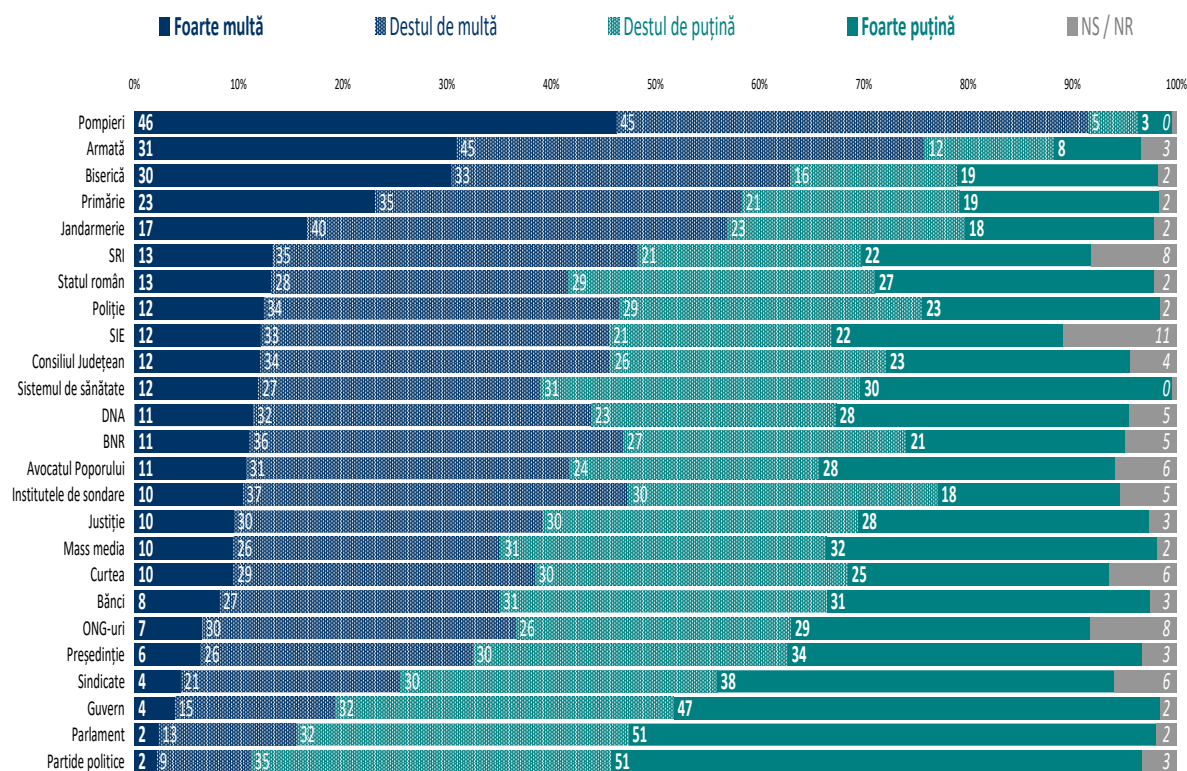
Subliniem, în continuare, că starea de spirit generală a oamenilor se reflectă și în aprecierile asupra problemelor sectoriale pe care le analizăm în acest proiect.

2. Încrederea în instituții și entități publice naționale și internaționale

Q02-Q25

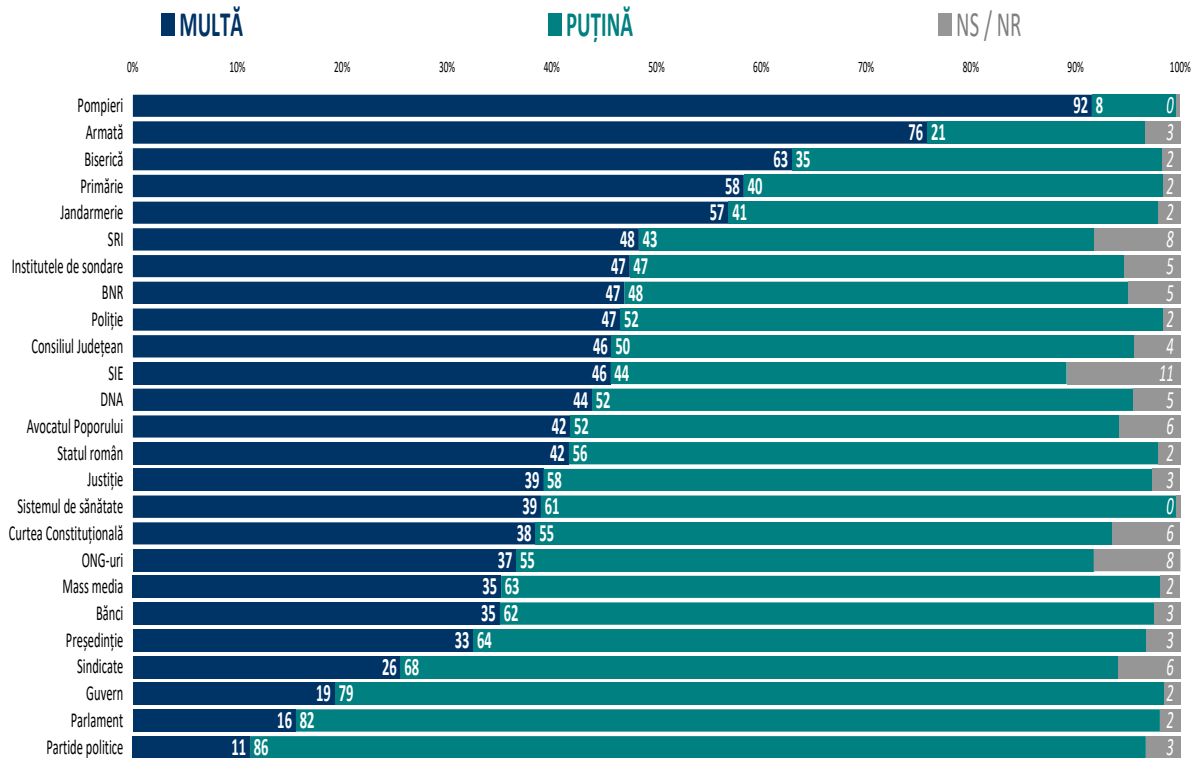
Acest pachet de întrebări chestionează încrederea în instituțiile naționale. Cele două diagrame de mai jos, înfățișează, prima, situația defalcată (foarte multă, destul de multă, destul de puțină, foarte puțină) și, respectiv, sinteza pozitiv versus negativ (foarte multă + destul de multă, comparativ cu destul de puțină + foarte puțină).

Q02 ... Q25, Q34. Cât de multă sau de puțină încredere aveți în următoarele instituții naționale?

Q02 ... Q25, Q34. Cât de multă sau de puțină încredere aveți în următoarele instituții naționale?

SINTEZĂ POZITIV vs NEGATIV

După cum se vede, diferențele între încrederea „foarte multă” din prima diagramă și încrederea „multă” din a doua diagramă sunt neglijabile atunci când discutăm despre succesiunea acestor instituții în ierarhia încrederii. Practic, două entități, și anume statul român și sistemul de sănătate, sunt cotate mai bine la încrederea „foarte multă” și pierd mai multe locuri la încrederea „multă”. Statul român trece de pe locul 7 pe locul 14, iar sistemul de sănătate de pe locul 11 pe locul 16. Alte câteva instituții își schimbă locurile între ele, în partea a doua a clasamentelor.

În ambele diagrame, se disting patru grupe de instituții. Prima grupă a topului încrederii cuprinde, în aceeași ordine, Pompierii, Armata, Biserica, Primăria și Jandarmeria. După cum se vede, în această grupă, se găsesc două categorii de instituții. Prima categorie este cea a instituțiilor de „servicii de proximitate” (Pompieri, Biserică, Primărie), iar cea de-a doua este cea a instituțiilor de

forță, dar, atenție!, doar cele care se află la distanță de factorul politic (Armata și Jandarmeria).

Ceea ce frapază este diferența relativ mare în încrederea în aceste cinci instituții. Practic, oamenii au o încredere cvasitotală în Pompieri, cu o „încredere” de 92% și un scor net („încredere” minus „neîncredere”) de +84 puncte procentuale (PP), dar o încredere sensibil mai scăzută în Armată, cu un scor net de +55 PP. Pompierii prestează „serviciul de proximitate” cel mai stringent necesar, existând o sensibilizare în plus, în perioada recentă, în care au avut loc incendii șocante, mediatizate ca atare. Armata este un simbol identitar tradițional al identității statului, iar relativa scădere față de anii anteriori (după cum vom vedea la finalul acestui material) e, foarte probabil, o consecință a lipsei de acțiuni.

Urmează Biserica, unde avem un scor net de +28 PP (aici se simte efectul unui curent anticlerical în spațiul public, accentuat de frământările interne din instituție), iar Primăria și Jandarmeria sunt relativ apropiate, cu +18, respectiv +16 PP.

Al doilea grup, în care scorul net fluctuează în jurul lui zero, cuprinde, grupate strâns, următoarele instituții (în ordine): SRI, institutele de sondare, BNR, Poliția, Consiliul Județean, SIE, DNA. După cum se vede, în acest grup predomină instituțiile de forță, cu atribuții specifice în supraveghere și control. SRI, Poliția, SIE și DNA inspiră teamă, respect, dar nu foarte multă încredere. Ca argument pentru această afirmație, este important de remarcat (în prima diagramă) că acest grup de instituții are o structură a încrederii cu o distribuție de tip gaussian, respectiv opțiunile extreme („foarte multă” și „foarte puțină”) sunt sensibil mai mici decât opțiunile moderate („destul de...”).

Interesantă este poziționarea institutelor de sondare, creditate cu poziția a 7 a (scor net 0 PP)

Urmează al treilea grup de instituții, cu scoruri generale negative, dar cu o disranțare mai mare între ele: Avocatul Poporului, Statul român, Justiția, sistemul de sănătate, Curtea Constituțională, ONG-uri, mass-media, bănci, Președinție, acestea având scoruri nete negative, cuprinse între -10 și -31 PP.

Judecând după importanța pe care o au în funcționarea echilibrată a societății, încrederea în instituțiile din această grupă este mult prea scăzută, ceea ce este un semnal de alarmă foarte grav. Fiind instituții fundamentale, Statul român, Justiția, Curtea Constituțională și Președinția ar trebui să aibă o cotă de încredere mult mai mare, cu un scor net pozitiv, deoarece ele se află, în principiu, deasupra dezbaterilor politice sau situațiilor tensionate din societate.

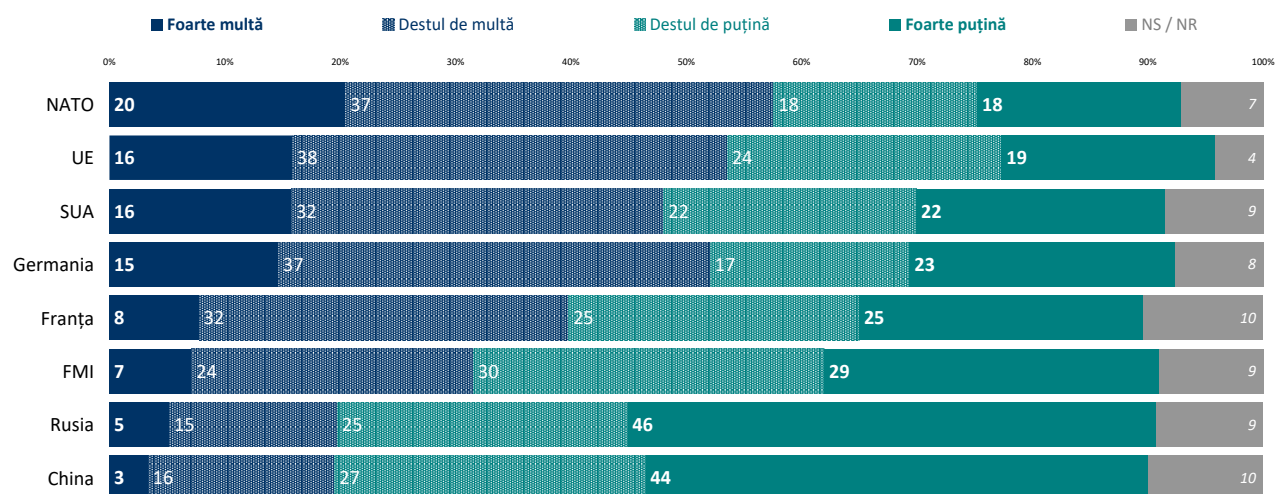
Observația de mai sus este întărită de ultimul grup de instituții (în ordine, Sindicate, Guvern, Parlament, Partide politice) care cuprinde alte instituții fundamentale într-un stat de drept, dar, ce e drept, dependente de politic. Merită să evidențiem faptul că ultimele locuri sunt ocupate, în ambele diagrame, în aceeași ordine, de succesiunea: Președinție, Sindicate, Guvern, Parlament, Partide politice.

Situația reflectată de încrederea în aceste instituții este îngrijorătoare pentru dezvoltarea durabilă a României. Încrederea se clădește greu și se distruge repede.

Q 26-Q 33

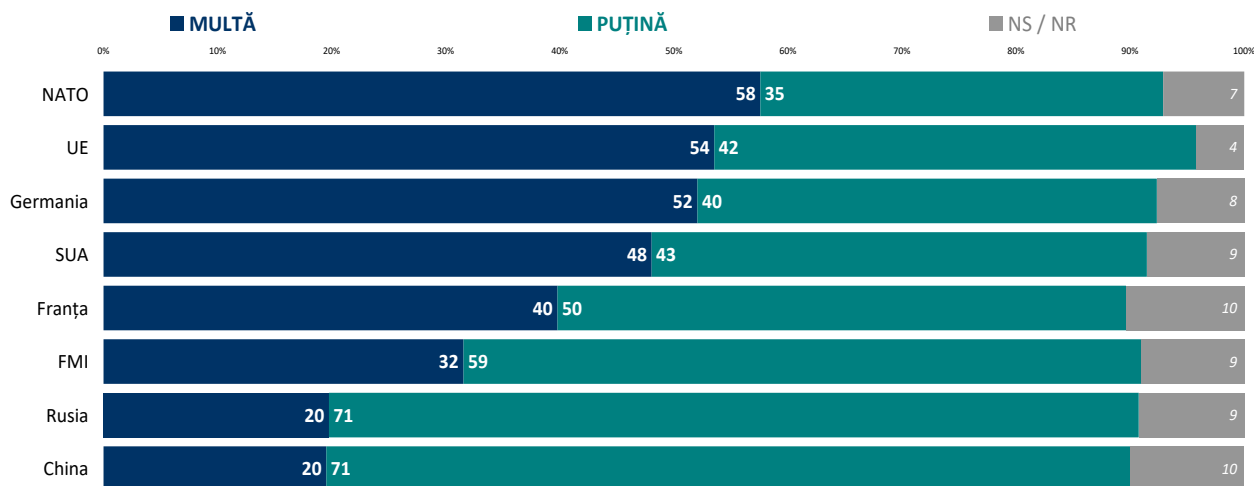
Aceste întrebări sondează încrederea în câteva entități internaționale.

Q26 ... Q33. Cât de multă sau de puțină încredere aveți în următoarele instituții internaționale?

Q26 ... Q33. Cât de multă sau de puțină încredere aveți în următoarele instituții internaționale?

SINTEZĂ POZITIV vs NEGATIV

La aceste întrebări, răspunsurile au fost mai bine conturate decât în cazul instituțiilor naționale. Deloc surprinzător, pe primele locuri în clasamentul încrederii se situează NATO și Uniunea Europeană, cu scoruri nete de + 23, respectiv + 12 PP. Pe următoarele două locuri se află principalii parteneri politico-economici statali ai României, adică Germania și Statele Unite, urmate, la destul de mare distanță, de Franța. Clasamentul este încheiat de FMI și, la egalitate, de Rusia și China.

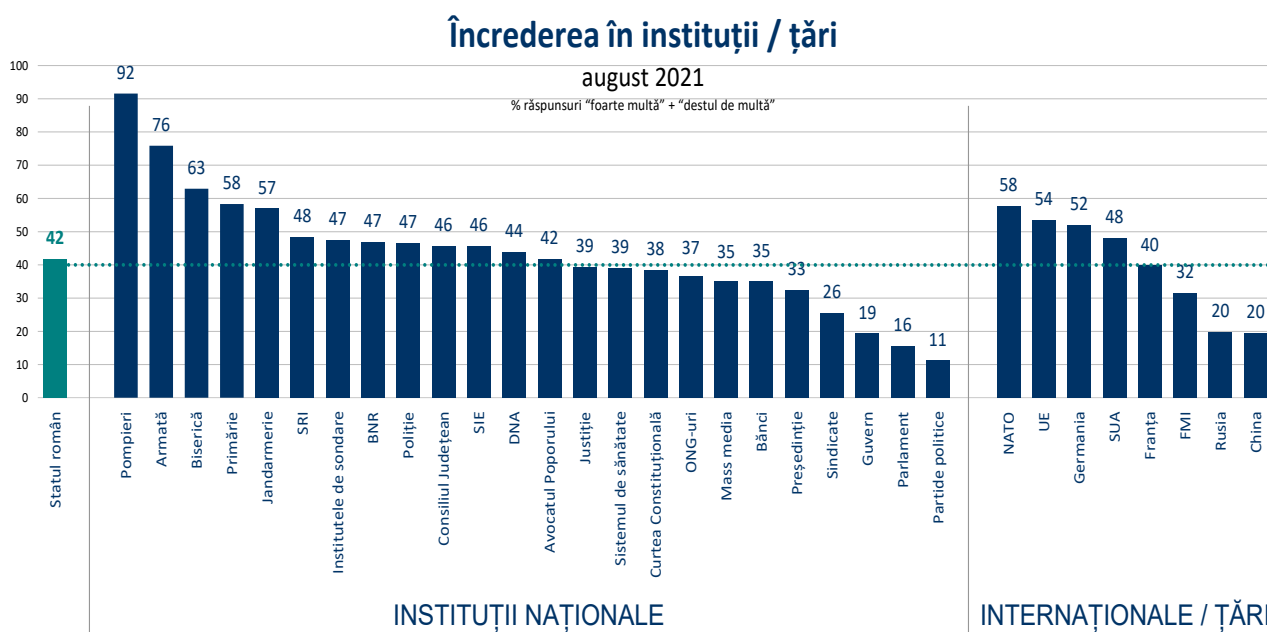
Este remarcabil faptul că încrederea cea mai mare se manifestă în privința NATO, care este o instituție „politică de forță”, adică o instituție care presupune ordine și rigoare pe termen lung, extinsă pe toate țările membre.

Totuși, se manifestă o scădere lentă în încrederea față de UE, care, până acum șase-șapte ani, surclasa încrederea în NATO în opiniile cetățenilor români. Această evoluție se explică atât prin creșterea tensiunilor internaționale, cât și, mai ales, prin lipsa de progres a integrării României în UE (de exemplu, criticile constante și deseori lipsite de fundament ale Bruxelles-ului, amânarea *sine die* a accesului în Spațiul Schengen, continuarea MCV, indiferent de echipa guvernamentală, restricțiile vizavi de libertatea de mișcare a forței de muncă). Această evoluție negativă ar trebui să constituie un alt semnal de alarmă!

Încrederea în UE se bazează pe un schelet de „solidaritate extinsă” asupra tuturor țărilor membre. Putem să tragem concluzia că românii au încredere mai mult într-un tratat care pune la aceeași masă toate statele membre decât în relațiile bilaterale. Cu alte cuvinte, există o neîncredere mai mare în stabilitatea unui anumit partener decât într-un ansamblu reunit prin tratate clare.

Lipsa de încredere în Rusia și China este rezultatul unei evoluții evidente a relațiilor internaționale către o repolarizare a lumii. Cele două state cu regimuri autoritare sunt asociate, cu mare probabilitate, cu memoria trecutului comunist.

În diagrama de mai sus, sunt reprezentate comparativ nivelurile de încredere în instituțiile naționale și entitățile internaționale. Luând ca punct de reper încrederea în statul român, observăm că NATO și Uniunea Europeană au niveluri de încredere aproximativ similare cu Primăria și Jandarmeria, iar Germania și SUA sunt cam la nivelul încrederii în SRI. Faptul că Statul român se află mai jos, ca încredere, decât NATO, UE, Germania și SUA este un semn de mare fragilitate a națiunii.

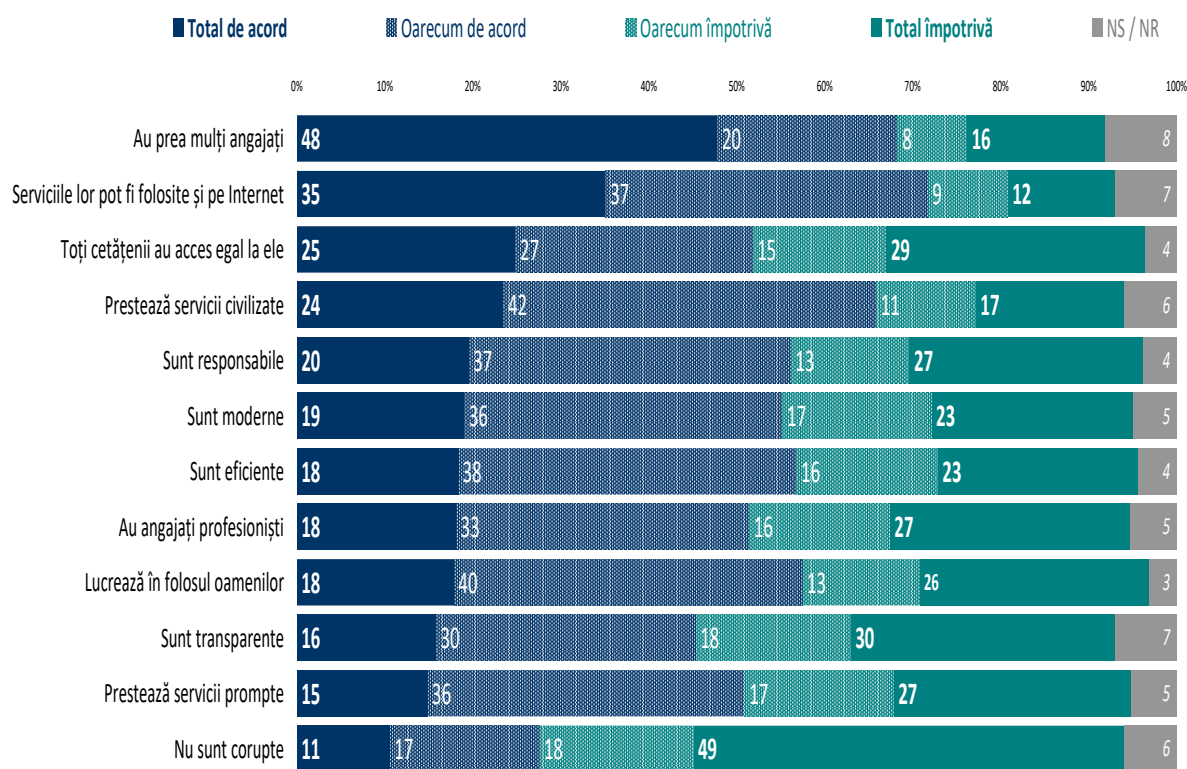
În capătul lipsei de încredere, Rusia și China se situează deasupra Guvernului, Parlamentului și partidelor politice din România. În orice caz,

Încrederea românilor în Pompieri, Armată, Biserică, depășește încrederea în orice altă instituție națională sau internațională.

Q 35 – Q 46

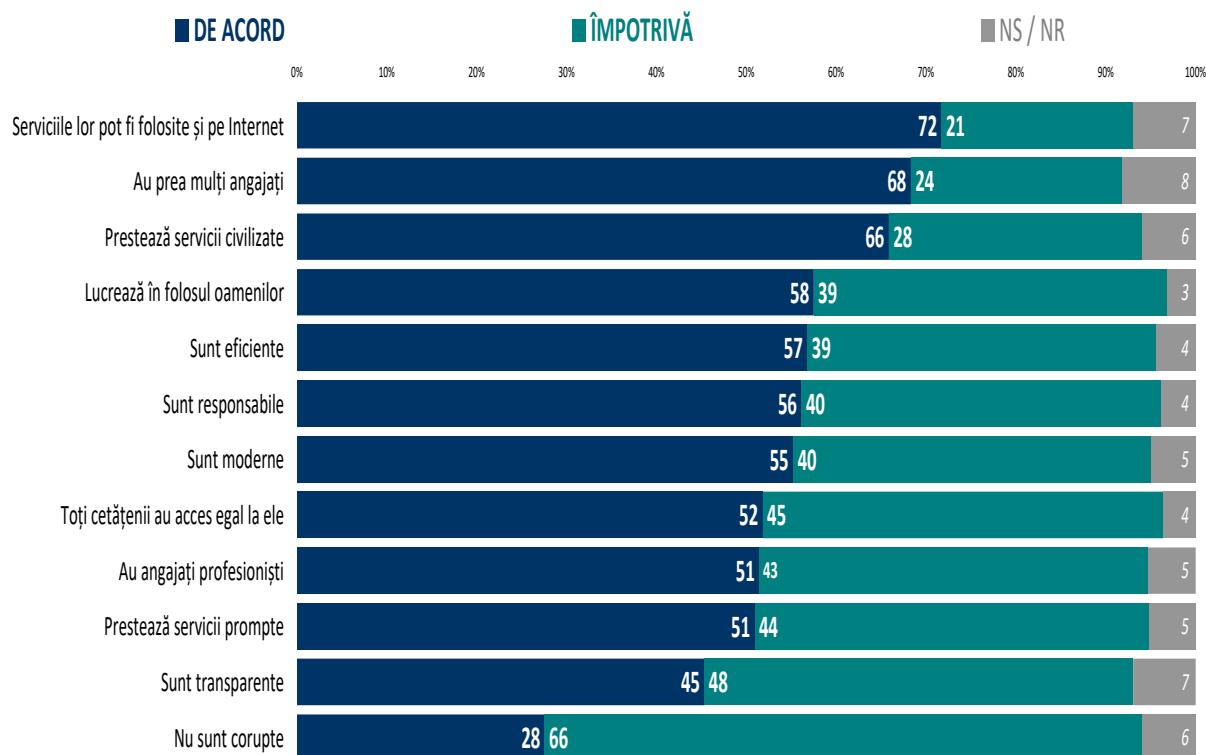
În acest pachet de întrebări, este evaluat acordul respondenților vizavi de unele atribute ale instituțiilor din România.

Q35 ... Q46. În ce măsură sunteți de acord sau nu cu următoarele afirmații privind instituțiile din România?

Q35 ... Q46. În ce măsură sunteți de acord sau nu cu următoarele afirmații privind instituțiile din România?

SINTEZĂ POZITIV vs NEGATIV

După cum se vede din diagramele asociate, cea mai mare parte a atributelor cu scor net pozitiv reprezintă elemente corecte și dezirabile social. Singura excepție importantă, aflată pe locul doi în ordinea opțiunilor, este aceea că „au prea mulți angajați”. Celelalte două răspunsuri cu valoare negativă („sunt transparente” și „nu sunt corupte”) se află la sfârșitul clasamentului, cu scoruri nete de -3 și respectiv -32 PP.

Privind în ansamblu, răspunsurile la acest set de întrebări denotă o apreciere în general bună a trăsăturilor care caracterizează serviciile oferite de instituții. Dar această apreciere contrastează puternic cu lipsa generală de încredere în instituțiile naționale, evidențiată în întrebările Q02-Q25.

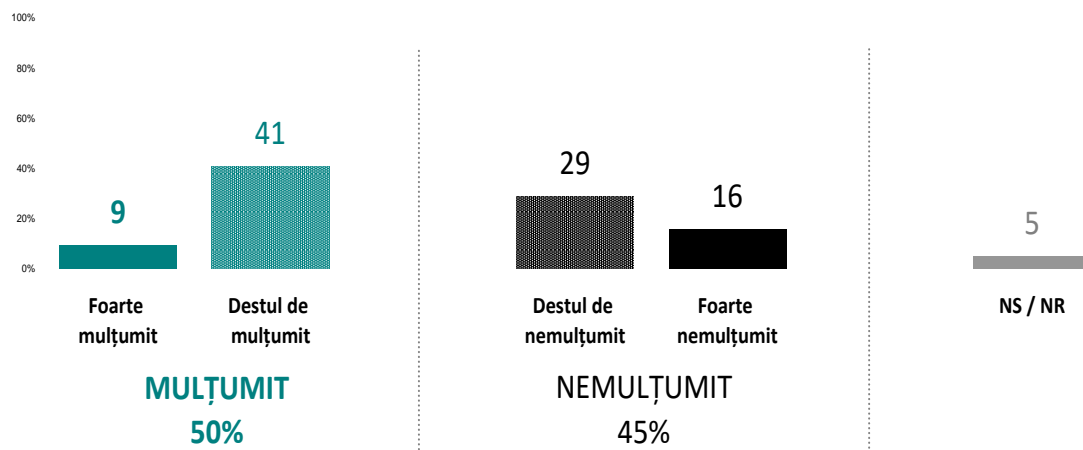
Dintre instituțiile **de stat cu activitate ordinară** (adică instituții publice cu o activitate care se desfășoară în afara unor situații excepționale) trăsăturile enunțate la Q35-Q46 au un sens rațional doar pentru (în ordinea încrederii): Primărie, Poliție, Consiliul Județean, DNA, Avocatul poporului, Justiție,

Sistemul de sănătate, Curtea Constituțională, Președinția, Guvernul, Parlamentul. După cum se vede, însă, cea mai mare parte sunt instituții cu o încredere scăzută – doar Primăria are o încredere de peste 50%, iar cele care se află după Avocatul poporului au o încredere sub 40%. Această observație duce la o ipoteză surprinzătoare: neîncrederea românilor în instituții nu pare a fi legată de atributele definite rațional ale unor servicii oferite de instituțiile publice. Se poate presupune că există un fel de neîncredere latentă care nu ține de calitatea serviciilor oferite de instituții, ci de îndoiala privind însuși rostul instituțiilor ca atare.

3. Digitalizarea administrației și instituțiilor

Q 47

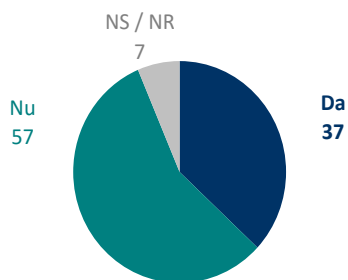
Q47. Cât de mulțumit sau de nemulțumit sunteți de activitatea statului român privind digitalizarea instituțiilor publice din România (posibilitatea de a folosi serviciile acestora și pe Internet)?

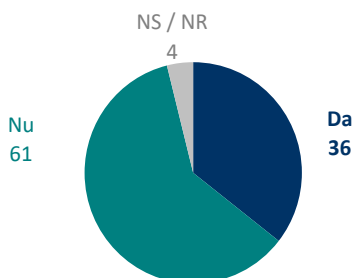
După cum se observă în diagrama de mai sus, românii sunt relativ mulțumiți de activitatea statului român privind digitalizarea instituțiilor publice. În livrabilele anterioare, am subliniat faptul că, în general, la întrebările de acest tip („Cât de mulțumit sunteți de activitatea statului român privind...”) răspunsurile sunt dominant negative. În cazul digitalizării, distribuția răspunsurilor este de tip gaussian, ceea ce indică o convergență generală a opiniilor.

Q48-Q49

Q48. Credeți că instituțiile statului sunt pregătite pentru a fi digitalizate?

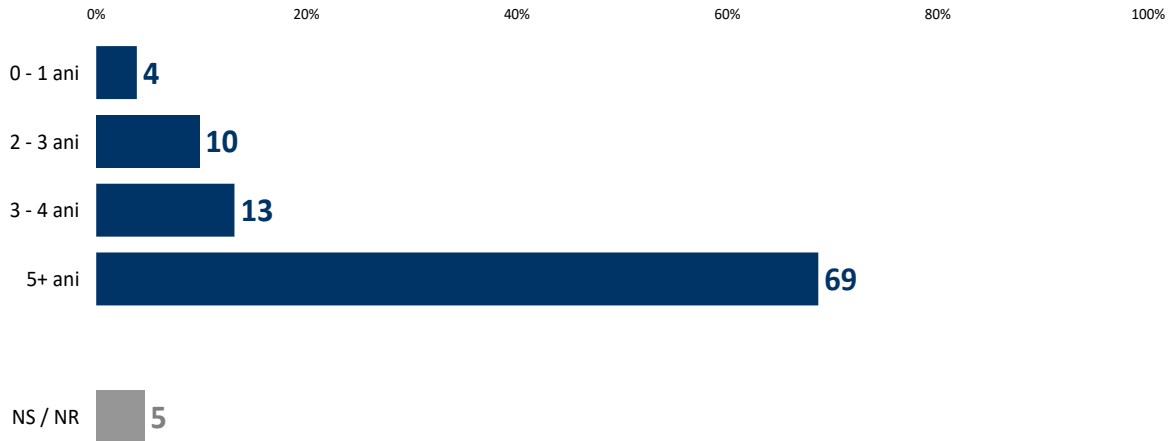
Q49. Credeți că românii sunt pregătiți pentru o administrație digitalizată?

În privința pregătirii pentru digitalizare, românii apreciază ca fiind aproximativ similare atât pregătirea instituțiilor statului, cât și utilizatorii, adică cetățenii. Se observă că răspunsurile „da” (sunt pregătiți) sunt, practic, identice, iar în cazul răspunsurilor „nu” diferența este mică, în sensul că cetățenii sunt mai puțin pregătiți decât instituțiile.

Q 50

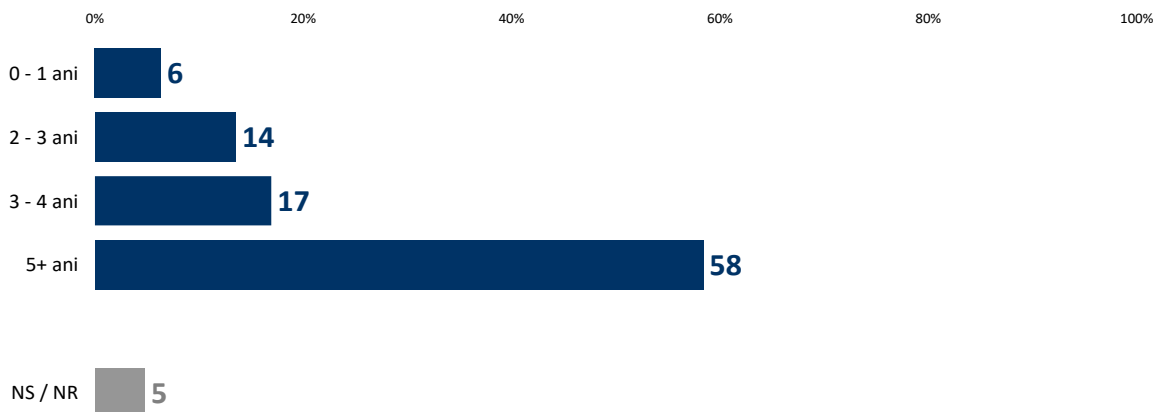
Q50. În câți ani credeți că instituțiile administrației publice vor fi pregătite pentru digitalizarea administrației?

Cu toate că răspunsurile la întrebările anterioare indică faptul că mai mult de o treime dintre actorii sociali sunt pregătiți pentru digitalizare, la întrebarea „În câți ani credeți că instituțiile administrației publice vor fi pregătite pentru digitalizare?”, aproape 70% dintre respondenți apreciază că intervalul de timp va fi de 5 ani sau mai lung. Este un pesimism care reflectă mai curând lipsa de încredere în capacitatea de organizare și/sau lipsa voinței politice decât capacitatea tehnică pentru a se implementa digitalizarea.

Q 51

Q51. În câți ani credeți că românii vor fi pregătiți pentru digitalizarea administrației?

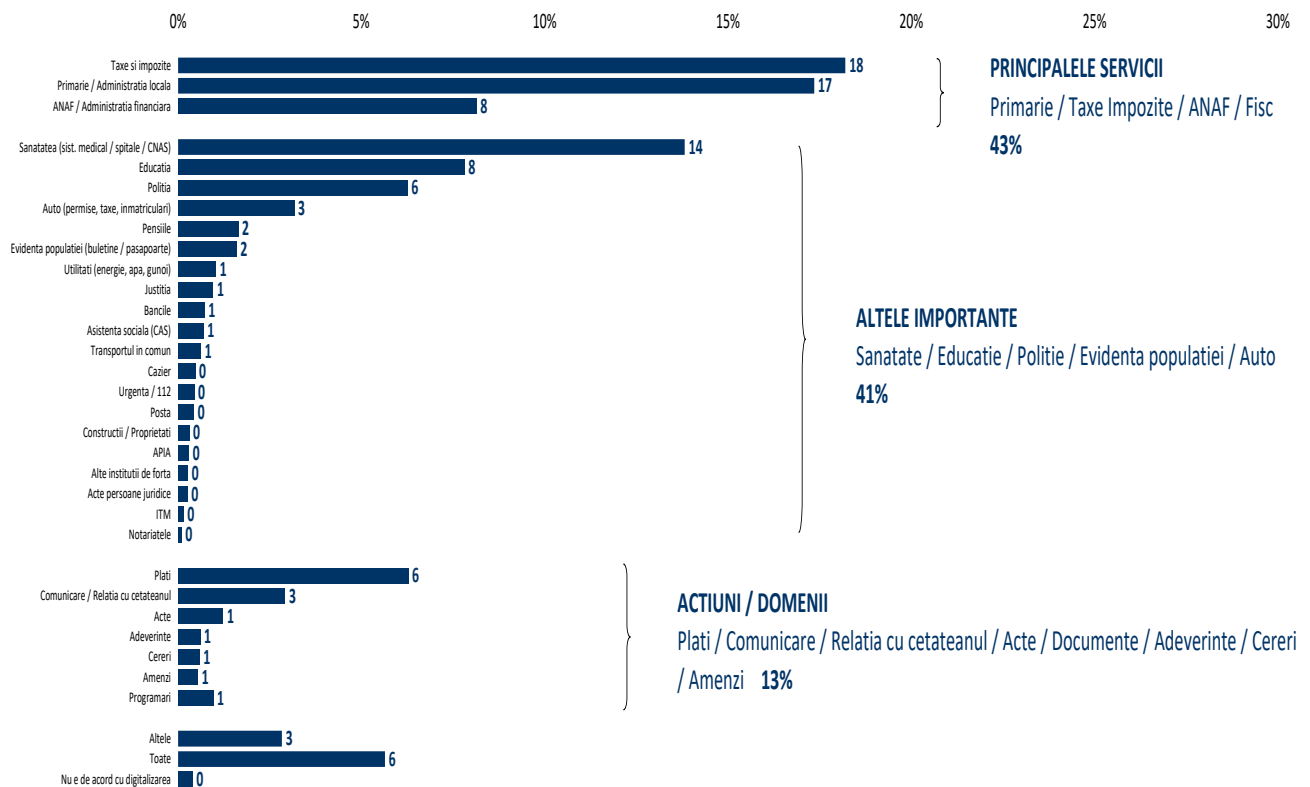
Oarecum în relație inversă, respondenții consideră că cetățenii au capacitatea de a fi mai bine pregătiți pentru digitalizare, întrucât procentul celor care

consideră că intervalul de pregătire este de 5 ani sau mai mult (58%) este sensibil mai mic decât cel de la întrebarea anterioară privind instituțiile.

Q 52

Q52. Care considerați că ar trebui să fie primele servicii din administrația publică ce ar trebui digitalizate?

Întrebare deschisă. Răspunsuri multiple. Procente cumulate. Agregare conform categoriilor rezultate pe baza analizei de conținut

Întrebarea „care considerați că ar trebui să fie primele servicii din administrația publică ce ar trebui digitalizate?” a fost pusă ca întrebare deschisă cu răspunsuri multiple.

Diagrama rezultată în urma prelucrării răspunsurilor evidențiază câteva lucruri importante.

În primul rând, se constată o bună percepție a utilității digitalizării în privința principalelor servicii oferite de administrație (Primărie, taxe și impozite, ANAF, administrație financiară). Împreună, aceste opțiuni totalizează 43% dintre răspunsuri. Corpul median al opțiunilor (41% dintre răspunsuri) reflectă două elemente contradictorii. Pe de-o parte, sunt indicate ca prioritare în digitalizare

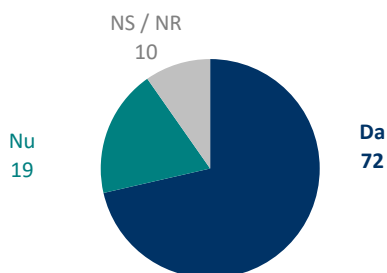
sănătatea (14%) și educația (8%). Pe de altă parte, rațional, deși există potențial pentru digitalizare, aceste domenii sunt cel mai puțin susceptibile de a fi digitalizate dintre serviciile publice, întrucât implică într-un grad foarte ridicat o interacțiune directă între beneficiarul serviciului (pacient, elev, student) și prestatorul serviciului (medic, profesor). Prezența acestor opțiuni, într-o foarte mare măsură, reflectă nemulțumirea respondenților față de funcționarea celor două domenii, dar și o presiune a mass-media rezultată în urma situației pandemice pe care o traversăm. Celelalte servicii grupate în această a doua categorie au procentaje mici, de sub 3%.

A treia categorie de răspunsuri (13%) grupează mai degrabă acțiuni care vin din inițiativa cetățenilor. Se remarcă „plățile” (respectiv, cetățenii sunt interesați să efectueze plăți în sistem electronic), dar este oarecum surprinzător că alte probleme care ar fi mai ușor de digitalizat nu întrunesc foarte multe opțiuni (acte, adeverințe, cereri, amenzi, programări).

În fine, este remarcabil, în sens pozitiv, faptul că doar sub 1% dintre răspunsuri nu sunt de acord cu digitalizarea.

Q 53

Q53. Credeți că dezvoltarea durabilă contribuie la digitalizarea administrației publice din România?

În mod firesc, aproape trei sferturi dintre respondenți sunt de părere că între dezvoltarea durabilă și digitalizare există o legătură strânsă și că dezvoltarea durabilă contribuie la digitalizarea administrației publice.

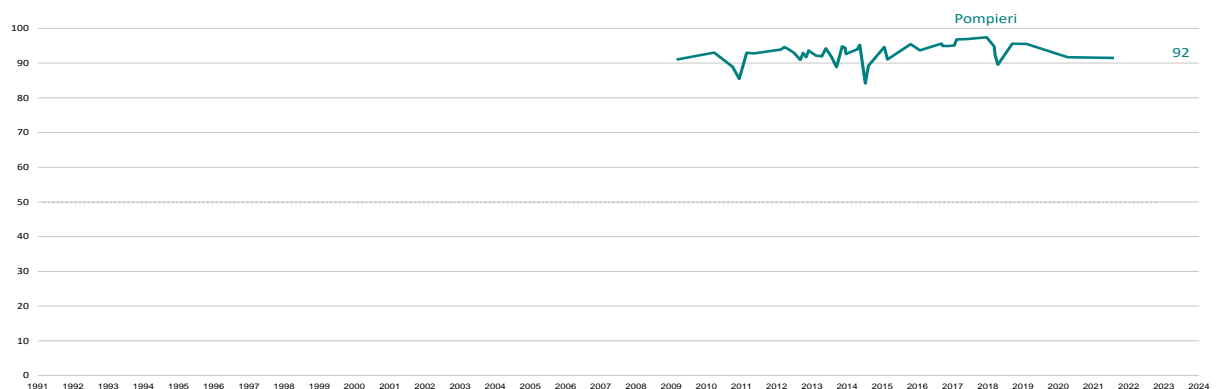

B. Evoluții ale încrederii în instituții, țări și instituții internaționale, pe termen lung, în perioada post-decembristă (1991-2021)

B1. Instituții militarizate, de forță

ISU/Pompieri

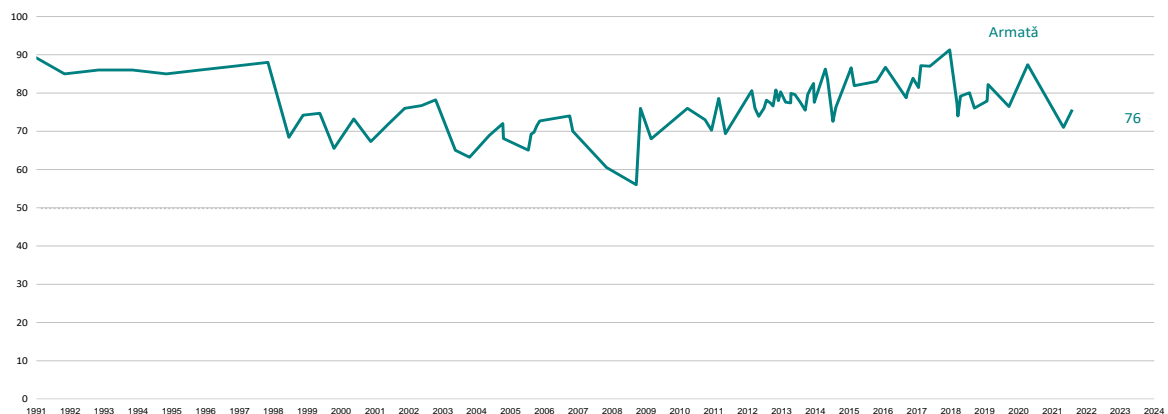
Încredere în instituții: **Pompieri**

Perioada în care există măsurători ale încrederii este 2008-2021. După cum se vede, cu excepția momentelor în care au existat incendii dramatice (2015 – Colectiv și 2018) încrederea în instituția pompierilor s-a menținut la un nivel foarte ridicat, de peste 90%.

Armata

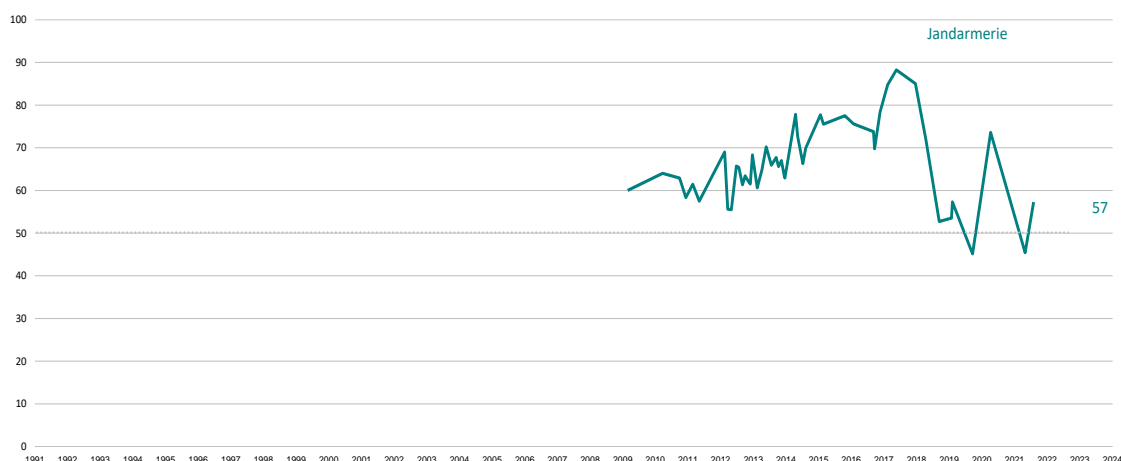
Încredere în instituții: **Armată**

Încrederea în Armată a fost măsurată pe tot intervalul 1991-2021. se remarcă faptul că existat o primă perioadă (1991- 1997) în care încrederea în Armată a fost foarte ridicată, ca urmare a rolului pozitiv jucat în schimbarea de regim. A urmat o perioadă (1998-2008) în care încrederea în Armată s-a degradat semnificativ, fiind, în medie, în jur de 70%, ca urmare a unor transformări profunde în societatea românească, în perioada în care România se afla în procesul de aderare la NATO și UE. Începând din 2009, încrederea în Armată este ușor ascendentă, până la nivelul anului 2017, când atinge din nou 90%, foarte probabil și datorită participării militarilor români la diferite misiuni, împreună cu aliații din NATO. Ultima perioadă, 2018 – 2021, marchează o scădere destul de bruscă a încrederii (sub 80%), probabil și din cauza contextului internațional.

Jandarmeria

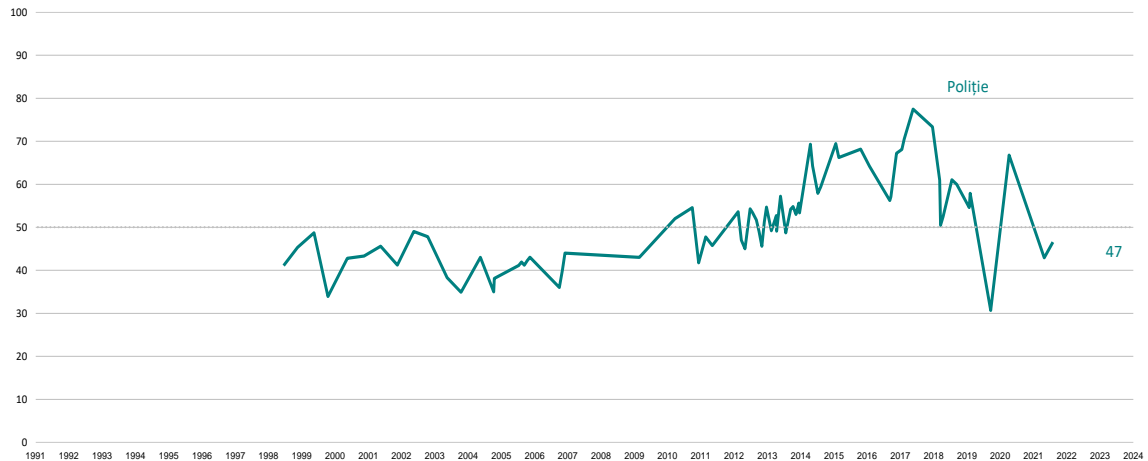
Încredere în instituții: Jandarmerie

Perioada de măsurare este cuprinsă între 2009 și 2021. Pornită inițial de la o încredere de 60%, încrederea în Jandarmerie consolidat treptat, până în 2017, când a atins un nivel de cca 87%. A urmat o prăbușire spectaculoasă (evenimentele din 10 august 2018 fiind decisive) când încrederea a scăzut până la 45%. În ultimii doi ani această încredere a fost fluctuantă, tendința fiind o stabilizare în jurul valorii de 60%.

Poliția

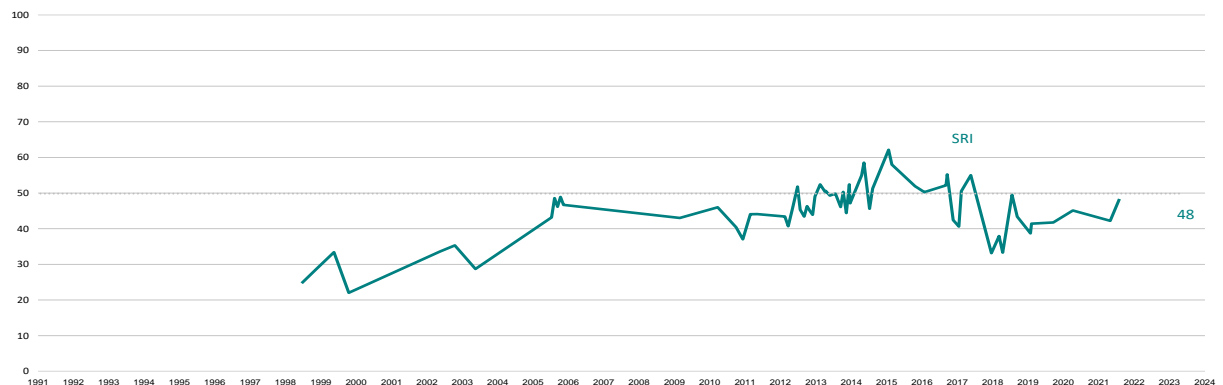
Încredere în instituții: **Poliție**

Intervalul de măsurare a fost între 1998 și 2021. Se observă că în perioada 1998-2009 încrederea în Poliție a fost relativ scăzută, dar constantă (în jur de 40%). Începând cu 2010, încrederea în Poliție crește, atingând un maxim 75% în 2017. Această creștere a încrederii este foarte probabil corelată cu calitatea României de membru al Uniunii Europene și percepția directă a românilor care au călătorit în străinătate că acțiunile și procedurile polițienești din România devin din ce în ce mai europene. În ultima perioadă (2018 – 2021) se observă o scădere puternică a încrederii în Poliție, existând mari similități cu încrederea în Jandarmerie din aceeași perioadă.

SRI

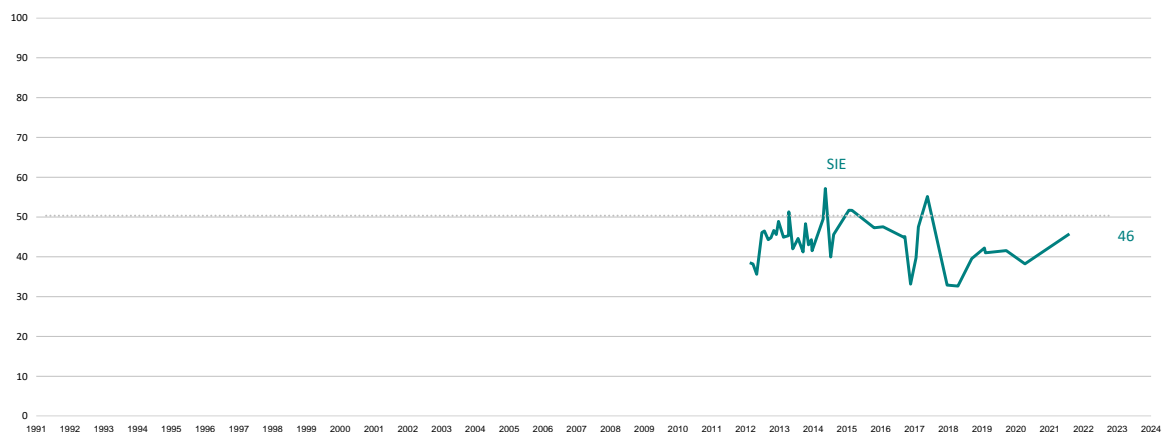
Încredere în instituții: **SRI**

Perioada de măsurare e fost 1998-2021. Încrederea în SRI a pornit de la un nivel scăzut (25%), reflex al asocierii cu fosta Securitate. Începând din 2000, încrederea în SRI a crescut lent, atingând un maxim de 62% în 2015. De atunci, tendința a fost de scădere, pentru ca în prezent să existe indicii ale stabilizării în jurul valorii de 40%.

SIE

Încredere în instituții: SIE

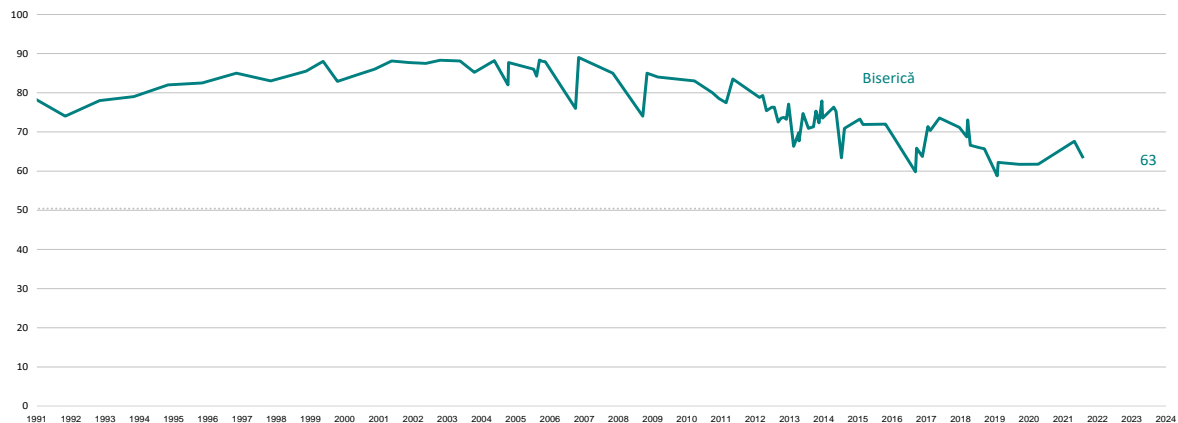

Măsurarea încrederii în SIE s-a făcut doar începând din 2012. Încrederea în această instituție s-a menținut la un nivel relativ scăzut, aflat, și astăzi, în jurul valorii de 45%.

B2. Instituții sociale

Biserica

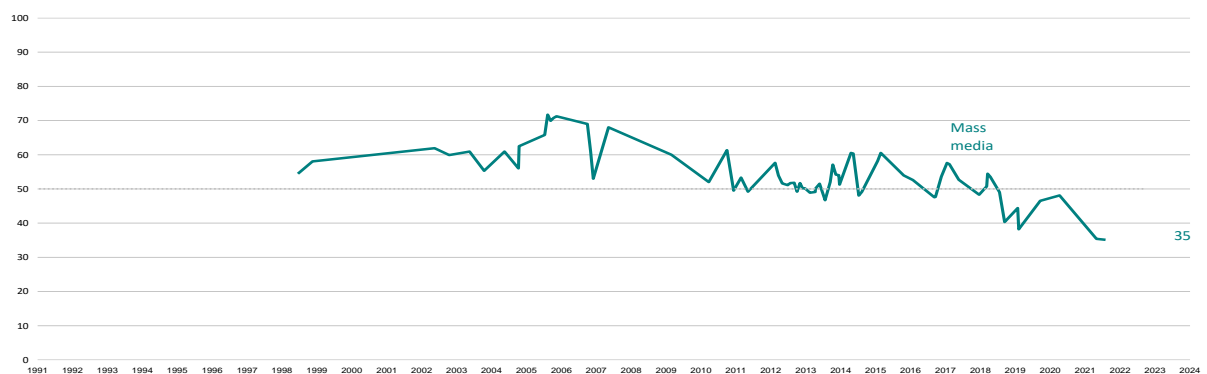
Încredere în instituții: Biserică

Măsurarea încrederii în Biserică s-a făcut pe tot intervalul postdecembrist - 1991-2021. Încrederea în Biserică a avut o perioadă de scădere în anii 1991-1992 (78-75%), după care a urmat o perioadă lungă în care a crescut, stabilizându-se, în perioada 2001-2006, la un nivel de peste 85%. Între 2007 și 2009, a existat o perioadă de turbulențe urmată de o scădere lentă, cu fluctuații, până în 2019. Reamintim că în această perioadă au existat evenimente controversate care au implicat Biserica (scandaluri în care au fost implicați înalți ierarhi, controversa privind Catedrala Mântuirii Neamului, disputele legate de mișcarea LGBT – referendumul inițiat de Coaliția pentru familie). Toate aceste evenimente au scăzut încrederea în Biserică până la nivelul de 60%. În ultimii doi ani, se observă o creștere a încrederii spre 70%.

Mass-media

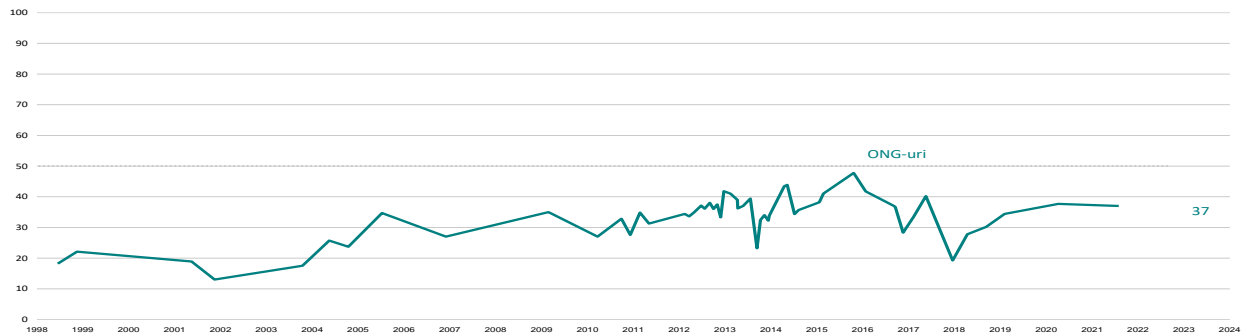
Încredere în instituții: Mass media

Interval de măsurare: 1998-2021. Încrederea în mass-media a pornit de la un nivel de 55% și a crescut lent până la 72%, în 2005. Perioada corespunde mandatului lui Adrian Năstase, în care majoritatea presei făcea o opoziție credibilă puterii politice. Încrederea în mass-media scade, apoi, din 2006 până în 2013, până la un nivel de cca 48%, după care, în perioada 2014-2018, fluctuează în jurul valorii de 45%. După 2018, se constată o tendință de scădere abruptă a încrederii în mass-media, până la circa 35%, în prezent.

ONG-uri

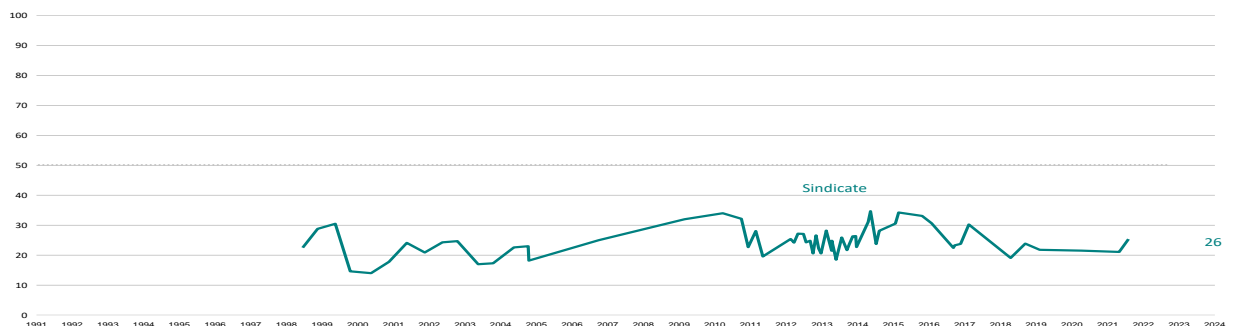
Încredere în instituții: **ONG-uri**

Intervalul de măsurare: 1998-2021. Încrederea în ONG-uri a fost inițial redusă, de circa 20%, și a crescut lent, cu fluctuații, până la un maxim de 48%, în 2016 (momentul post-Colectiv, guvernul tehnocrat Cioloș). În perioada 2016-2018, se observă o scădere abruptă a încrederii în ONG-uri (până la 20%) urmată de o redresare și o stabilizare în jurul valorii de 37%.

Sindicate

Încredere în instituții: **Sindicate**

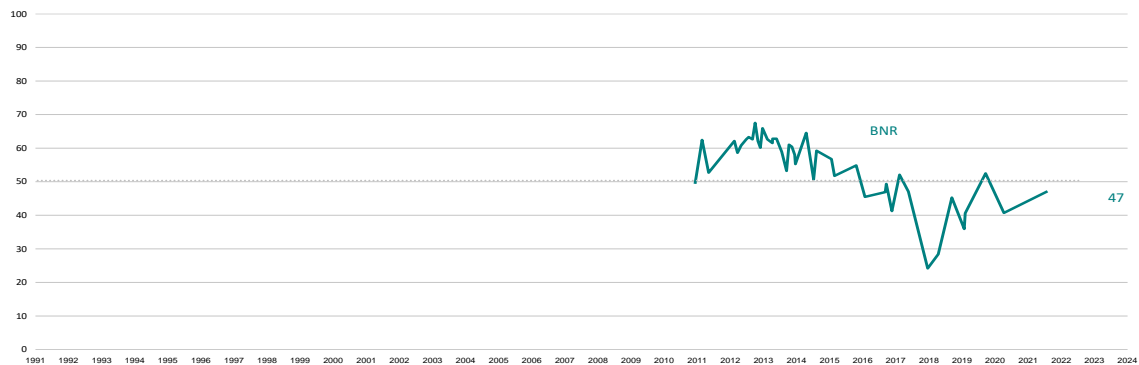

Interval de măsurare: 1998-2021. În acest interval, se observă că sindicatele nu au constituit o instituție în care românii să investească încredere. Nivelul s-a menținut în jurul valorii de 25%, cu creșteri sporadice (2010-2016) până spre 35%, dar și cu scăderi sub 20% (în 2013 și 2018)

B3. Instituții financiare

BNR

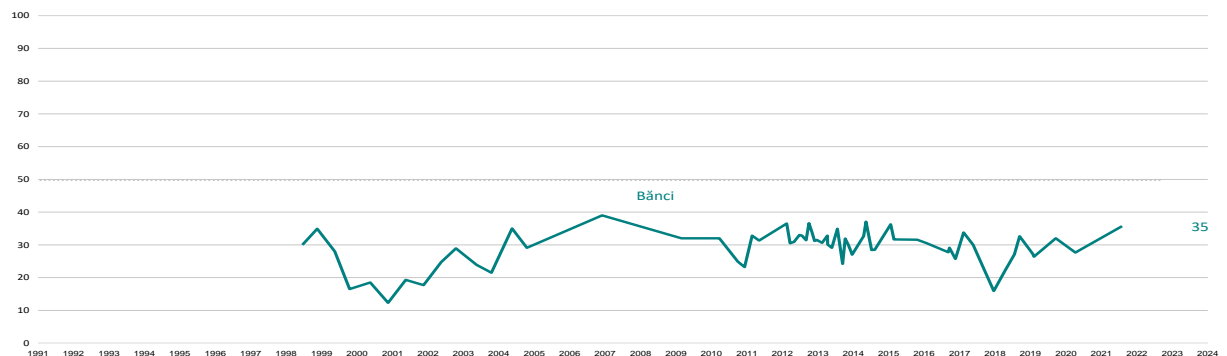
Încredere în instituții: **BNR**

Interval de măsurare: 2011-2021. Comparativ cu alte instituții, încrederea în BNR este surprinzător de scăzută. În timp ce în perioada 2011-2015 încrederea a oscilat în intervalul 55-65%, după 2015 se constată o scădere abruptă a încrederii, până în 2018 (25%). În ultimii ani, nivelul de încredere s-a redresat, oarecum, fiind în prezent la nivelul de 45%.

Bănci

Încredere în instituții: **Bănci**

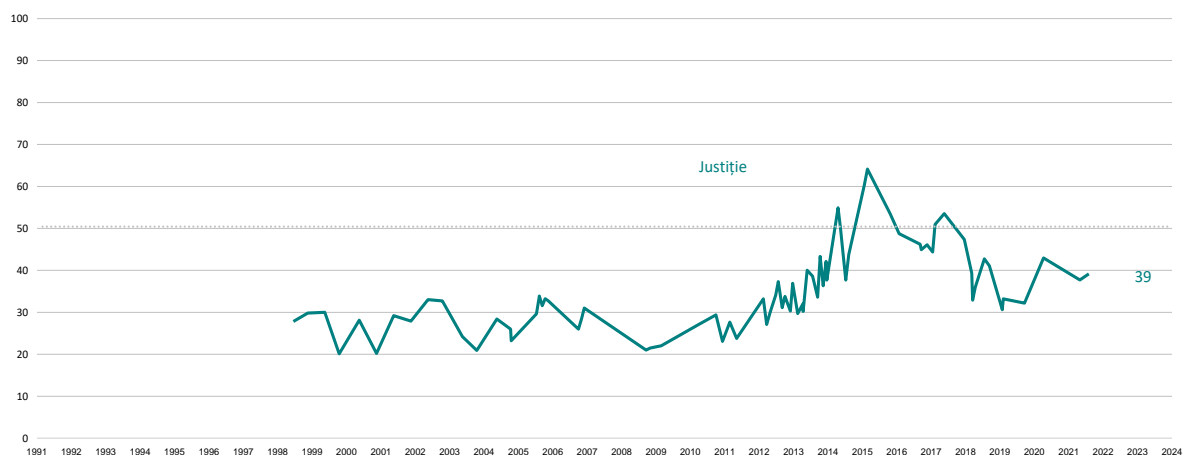

Interval de măsurare: 1998-2021. Nici băncile nu se bucură de foarte mare încredere în rândurile românilor. Perioada de după marea inflație de la sfârșitul anilor 90 a dus la scăderea încrederii în bănci până la circa 12%. Între 2001 și 2007, încrederea a crescut până la 40% și apoi, până în 2016, s-a stabilizat în jur de 33%. În 2018 s-a manifestat o criză de încredere (17%). În prezent, tendința este ușor crescătoare, către 35%.

B4. Instituții de Justiție

Justiția

Încredere în instituții: **Justiție**

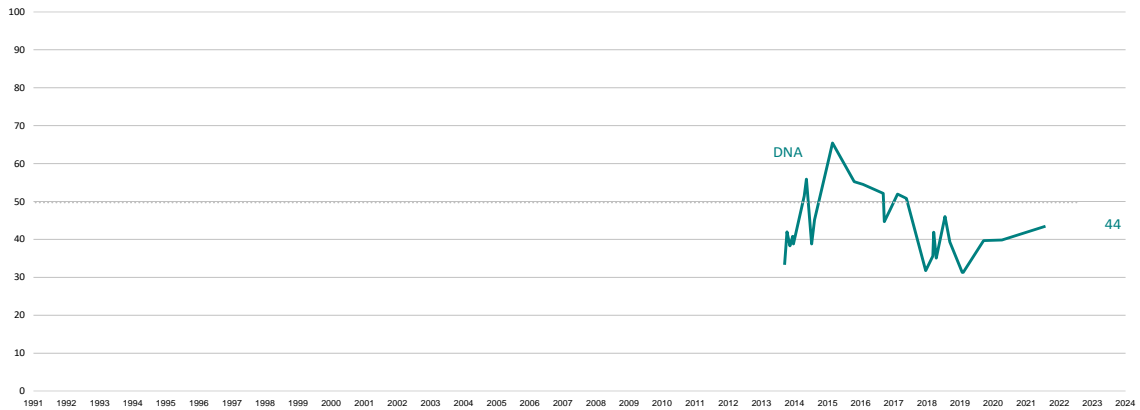

Interval de măsurare: 1998-2021. Între anii 1998 și 2011, încrederea în Justiție a oscilat între 20% și 32%. A urmat o perioadă de creștere relativ susținută, între 2012 și 2015, când s-a atins un maxim de 65%. Începând cu 2016, însă, se constată o scădere a încrederii (32% în 2019), cu o ușoară tendință de redresare (40%) în prezent.

DNA

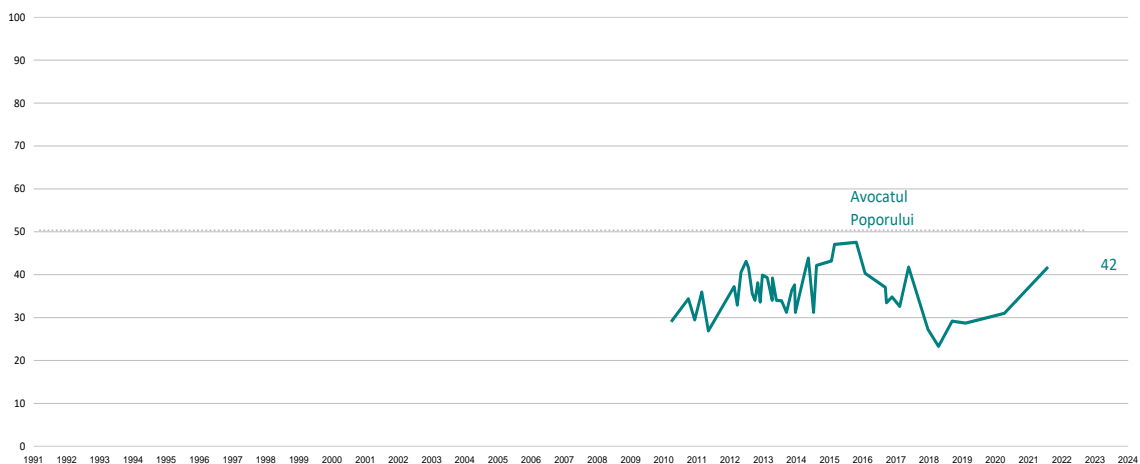
Încredere în instituții: DNA

Interval de măsurare: 2013-2021. Încrederea în DNA a crescut de la cca 35% în 2013, până la cca. 65%, la mijlocul lui 2015, și a scăzut la fel de brusc până 2018 (32%). În prezent, nivelul de încredere pare să se stabilizeze în jurul valorii de 43%.

Avocatul Poporului

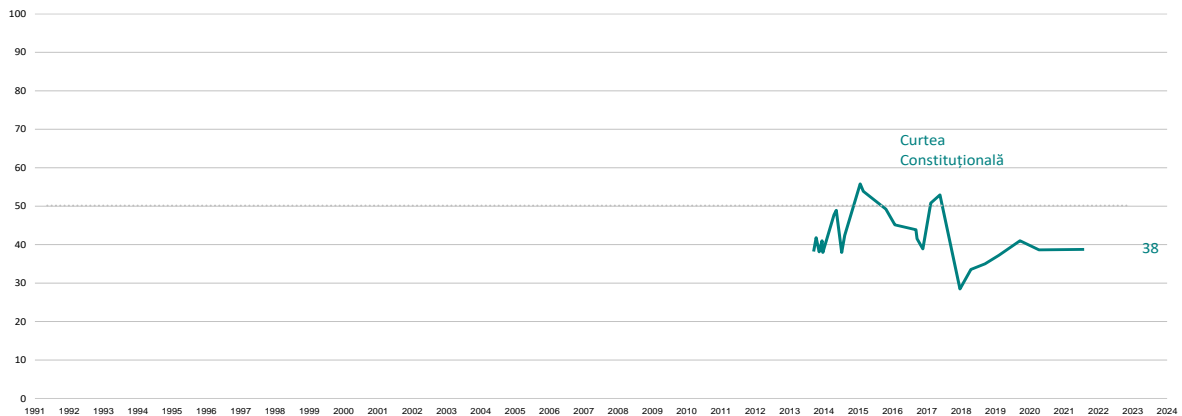
Încredere în instituții: Avocatul Poporului

Interval de măsurare: 2010-2021. Încrederea în această instituție a crescut, oscilant, de la cca. 30% în 2010, până la 47% în 2016. A urmat o scădere accentuată până în 2018 (23%), iar în ultima perioadă se constată o creștere, până la un nivel de 43%.

Curtea Constituțională

Încredere în instituții: **Curtea Constituțională**

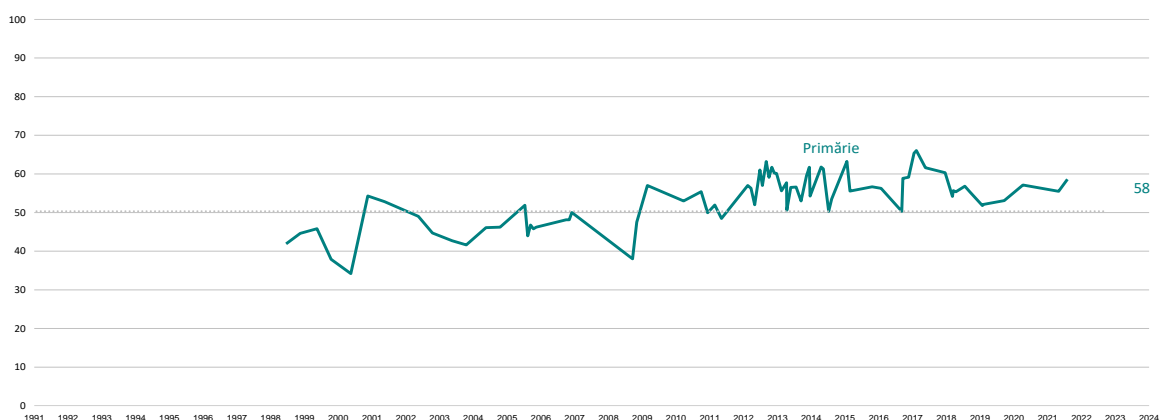

Interval de măsurare: 2013-2021. Încrederea în Curtea Constituțională e caracterizată de fluctuații relativ mari datorate vizibilității periodice în mass-media și spețelor pe care le judecă. Au existat două vârfuri de încredere (în 2015 – 55% și 2017 – 53%), dar și o prăbușire, în 2018 (28%). În prezent, nivelul de încredere este stabilizat în jur de 38%.

B.5.a. Instituții politice locale

Primărie

Încredere în instituții: **Primărie**

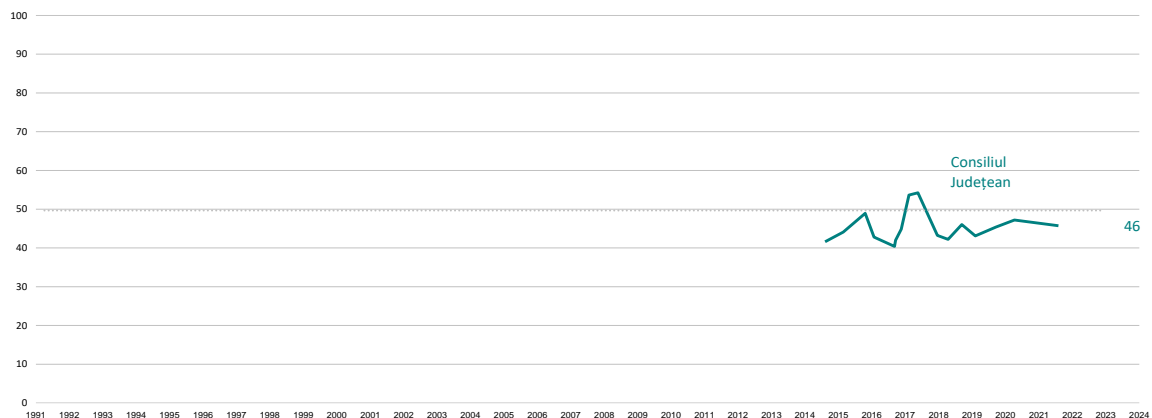

Interval de măsurare: 1998-2021. Încrederea în „Primărie” a avut o creștere lentă, dar cu unele fluctuații relativ mari, de la 42% în 1998, până la 58%, în

prezent. Se observă că în anii electorali (dar în special în 2000, 2008, 2016) are loc o scădere a încrederii, urmată, în primul an postelectoral, de o redresare bruscă.

Consiliul județean

Încredere în instituții: **Consiliul Județean**

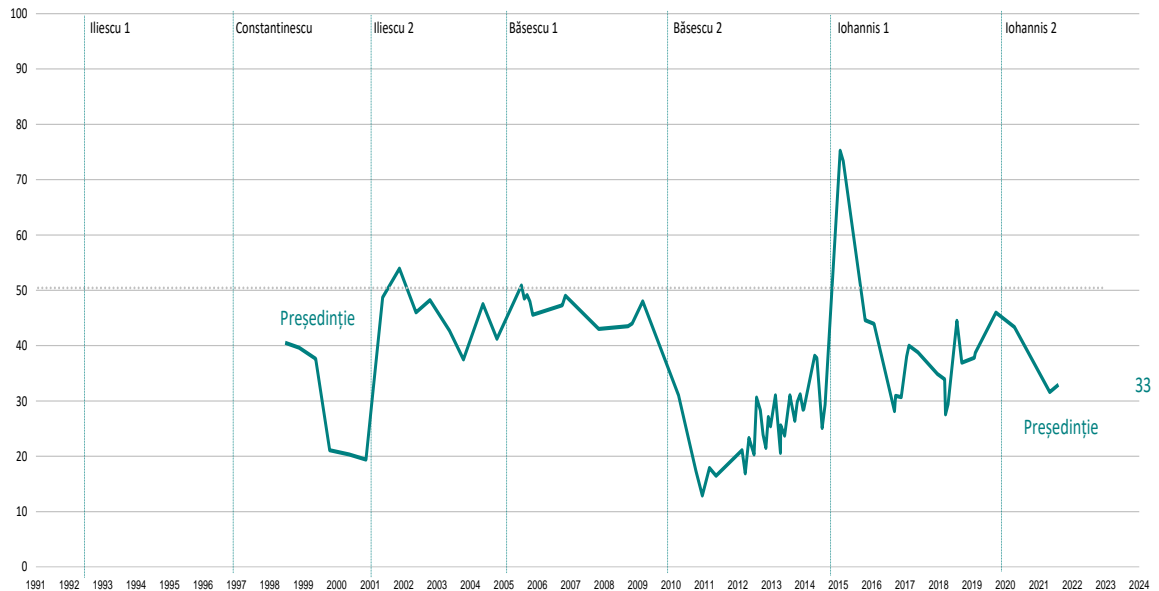

Interval de măsurare: din 2014 până în prezent. Aceleași observații ca pentru Primărie, cu specificarea că încrederea în Consiliul județean este sensibil mai mică, oscilând în jurul valorii de 45%.

B.5.b. Instituții politice centrale

Președinție

Încredere în instituții: Președinție

Interval de măsurare: din 1998 până în prezent. Se remarcă, firesc, cota înaltă de încredere pe care o are orice președinte la începutul primului mandat. Încrederea excepțională pe care a avut-o președintele Iohannis în 2015 (75%) are echivalent, probabil, doar în încrederea față de Ion Iliescu în 1990 (despre care, din păcate, nu deținem date).

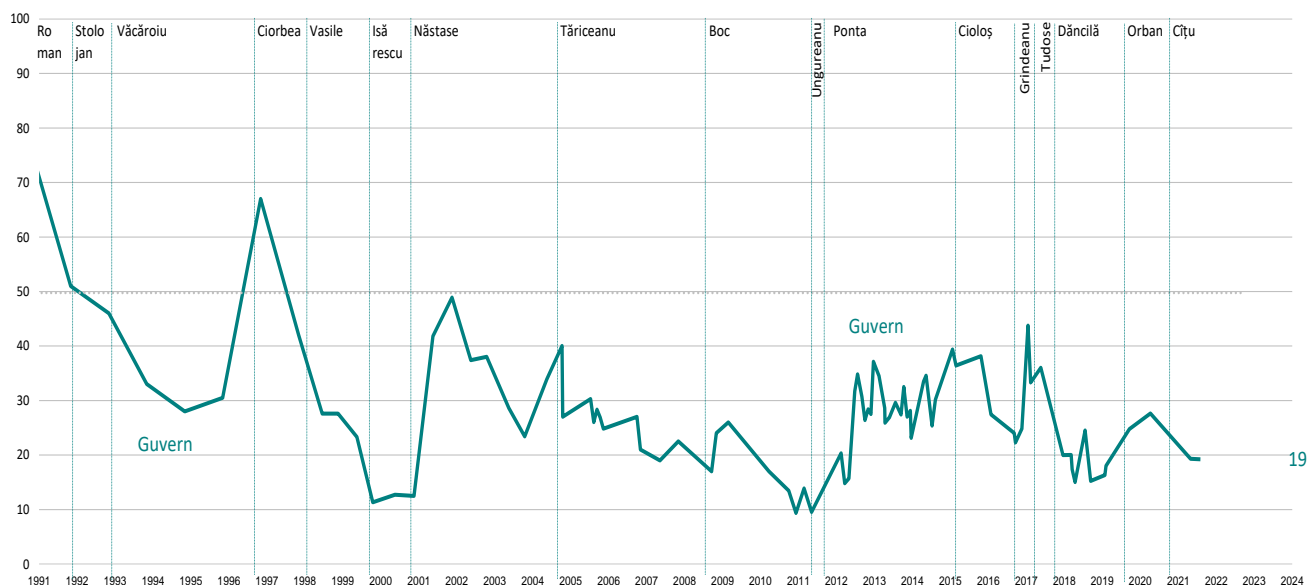
Al doilea mandat, însă, este creditat mult mai puțin (Iliescu 2: 53%, Băsescu 2: 33%, Iohannis 2: 46%).

De asemenea, toți președinții au suferit o erodare serioasă în al doilea an al mandatului.

În fine, se remarcă faptul că încrederea în președinte scade în perioadele în care guvernul are aceeași culoare politică și crește în perioadele de „coabitare”. Factorul esențial în acest fenomen fiind, de fapt, lipsa de performanță a guvernului.

Guvern

Încredere în instituții: Guvern

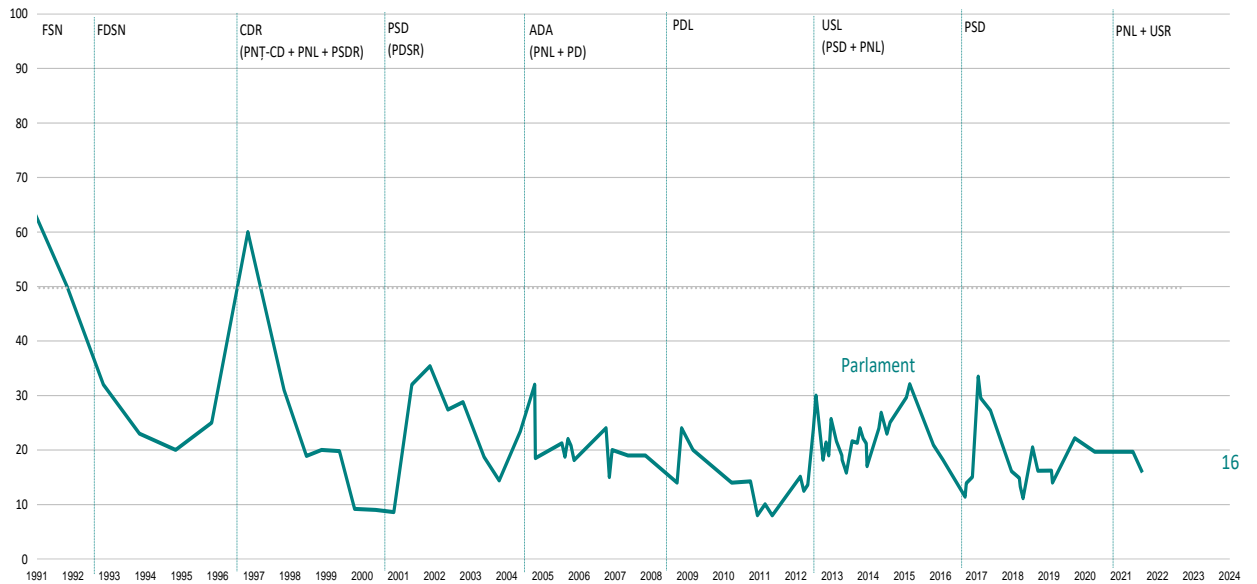

Interval de măsurare: din 1991 până în prezent. Fenomenul care surprinde este tendința generală de scădere a încrederii în Guvern pe parcursul întregii perioade, chiar dacă, la fiecare nou guvern, a existat un prim an în care s-a manifestat un plus de încredere. Dacă în 1990-1991 guvernul avea 70% încredere, în prezent, nivelul a ajuns sub 20%.

De asemenea, se observă că nivelul de încredere în guvern nu variază neapărat în funcție de indicatorii economici, ci, mai degrabă, în funcție de imaginea pe care opinia publică o are asupra prim-ministrului.

Parlament

Încredere în instituții: Parlament

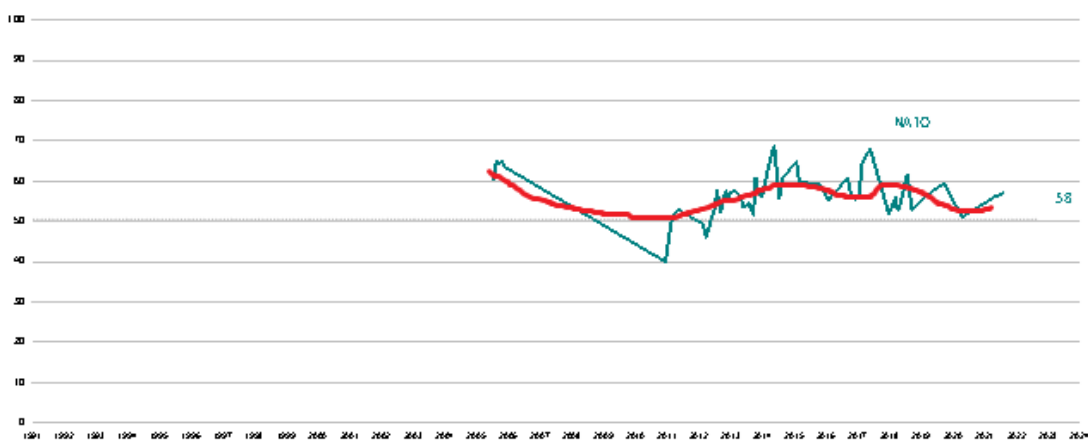

Interval de măsurare: din 1990 până în prezent. Încrederea în Parlament are o evoluție aproape identică cu cea în Guvern. Observațiile sunt aceleași.

B.6. Instituții internaționale / Țări

NATO

Încredere în instituții internaționale: NATO

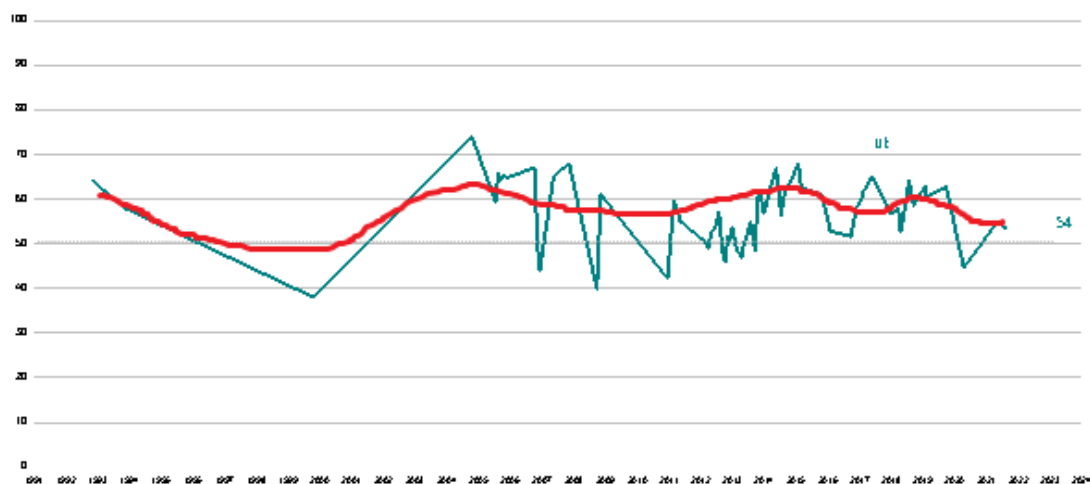

Interval de măsurare: din 2005 până în prezent.

La începutul intervalului, încrederea românilor în NATO s-a situat la un nivel relativ ridicat, de 60-65%. În 2011, însă, o găsim abia la 40%, probabil ca urmare a pierderilor suferite de militarii români în misiunile comune. (Între 2005 și 2011, nu au fost efectuate măsurători sistematice.) Începând cu 2012, se remarcă o ușoară creștere, cu două vârfuri, în 2014 și 2017, care reflectă, probabil, efectul de sprijin al poziției președintelui Iohannis. Nivelul de încredere în NATO pare a se stabiliza în intervalul 55-60%.

Uniunea Europeană

Încredere în instituții internaționale: Uniunea Europeană

Intervalul de măsurare: din 1993 până în prezent.

La fel ca în cazul NATO, și încrederea în UE este grevată de evenimentele interne, vârfurile de încredere fiind în majoritatea cazurilor în anii electorali.

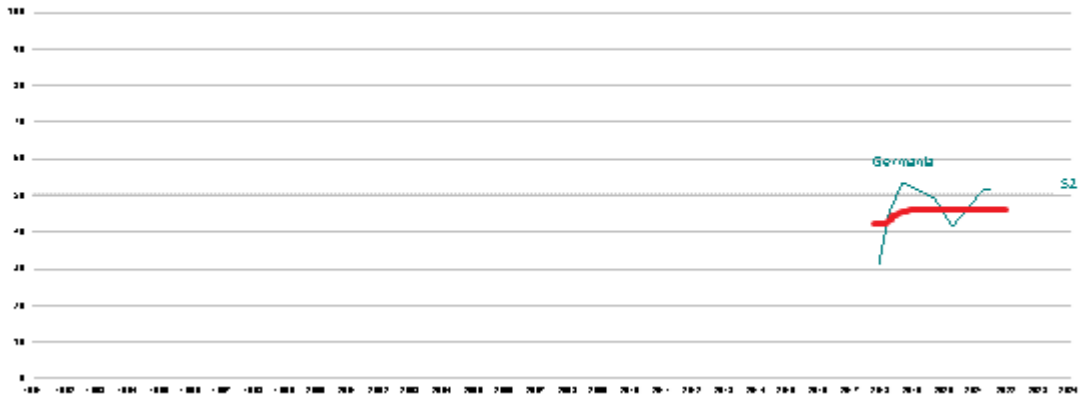
O observație importantă este aceea că încrederea în UE este surprinzător de mică în raport cu mediatizarea Uniunii și a relațiilor acesteia cu România. Într-un anumit sens, o mediatizare excesivă duce la așteptări mari, iar întârzierea sau lipsa concretizării acestora scade încrederea generală.

La fel de important este să remarcăm că, în ultimii ani, încrederea în UE s-a situat, constant, la valori ceva mai mici decât încrederea în NATO. În prezent, încrederea în Uniunea Europeană oscilează între 50 și 55%.

Încrederea în țări occidentale partenere

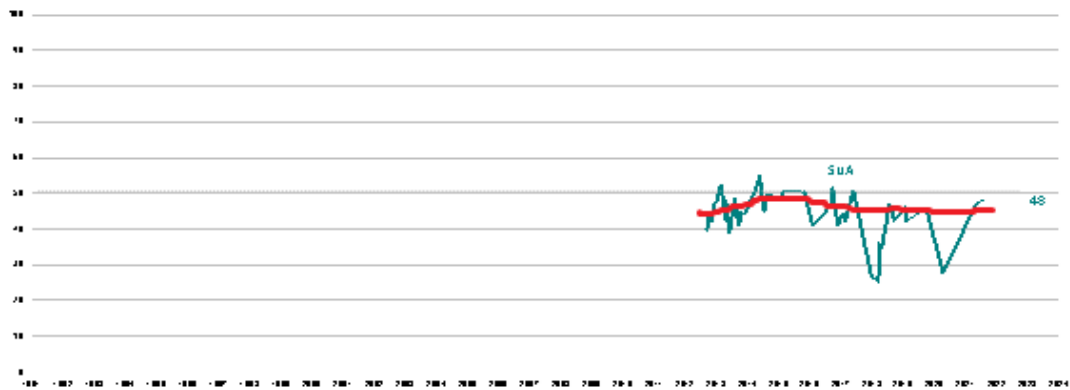
Germania

Încredere în țări: Germania

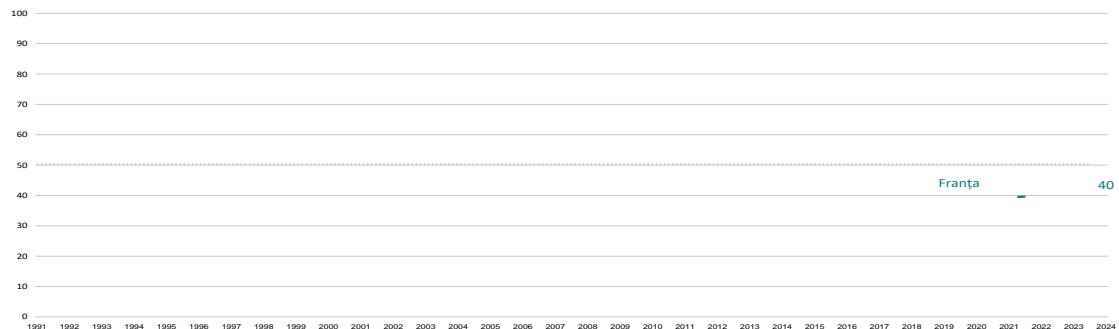
SUA

Încredere în țări: Statele Unite

Franța

Încredere în țări: Franța

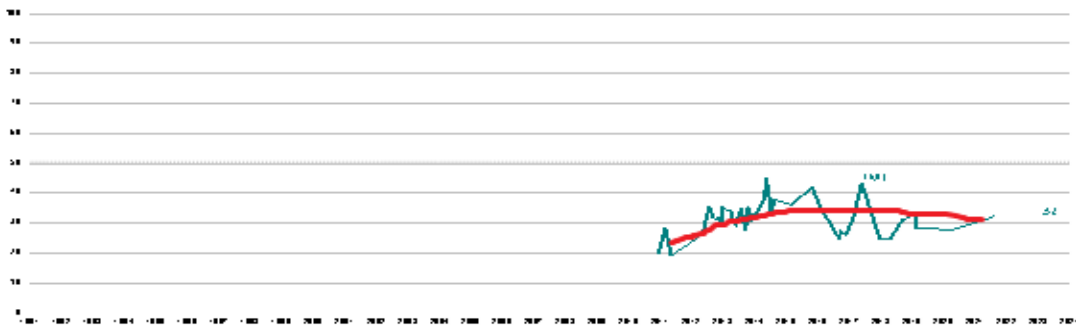

Încrederea în principalele țări partenere din Occident, în special Germania și Statele Unite este, în acest moment la un nivel mai ridicat decât încrederea în „statul român”. Să remarcăm, mai întâi că încrederea românilor în Statele Unite și Germania este relativ constantă, plasându-se în marja 45-50%. Cele două scăderi în încrederea în SUA sunt accidentale și legate evident de erorile fostului președinte Trump.

Totuși, dat fiind că nu există date pe o perioadă mai lungă, e bine să facem aceste aprecieri cu prudență.

Încrederea în FMI

Încredere în instituții internaționale: FMI

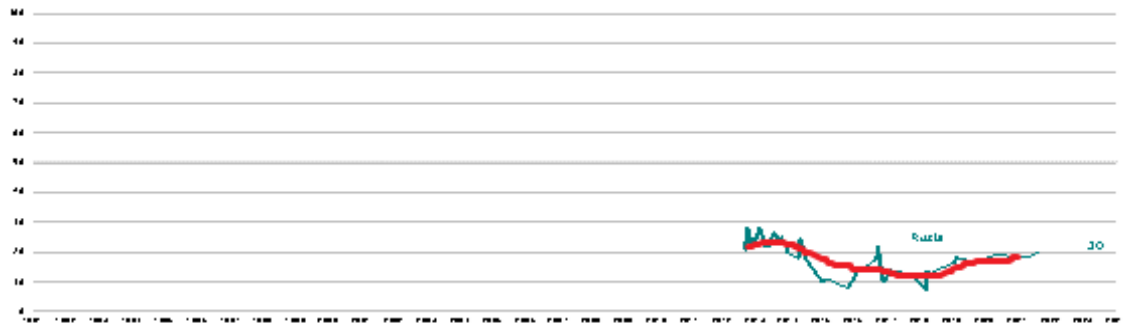

Fondul Monetar Internațional este o instituție care are o importanță simbolică în opinia publică – măsura în care țara are o relație bună su FMI este și o măsură a credibilității internaționale a țării respective. Presiunea FMI din anii 90 a fost resimțită negativ în România. Încrederea actuală a românilor în FMI este la un nivel modest, în jur de 35%.

Încrederea în mari puteri cu regimuri autoritare

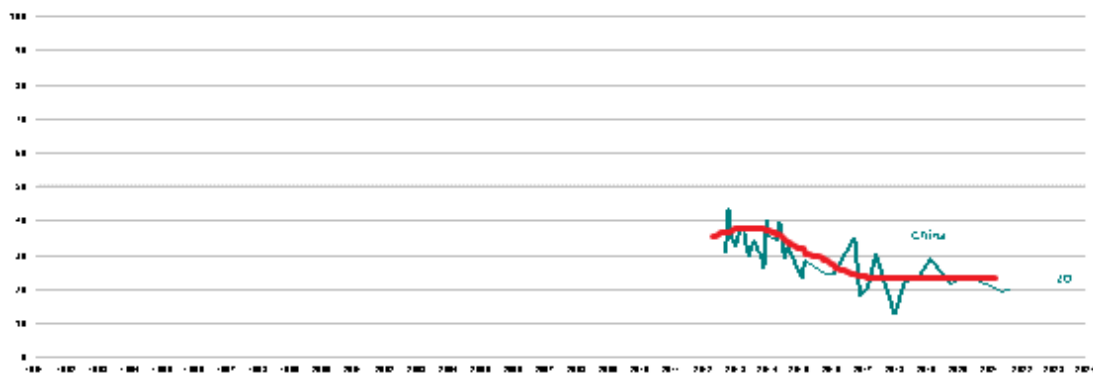
Rusia

Încredere în țări: Rusia

China

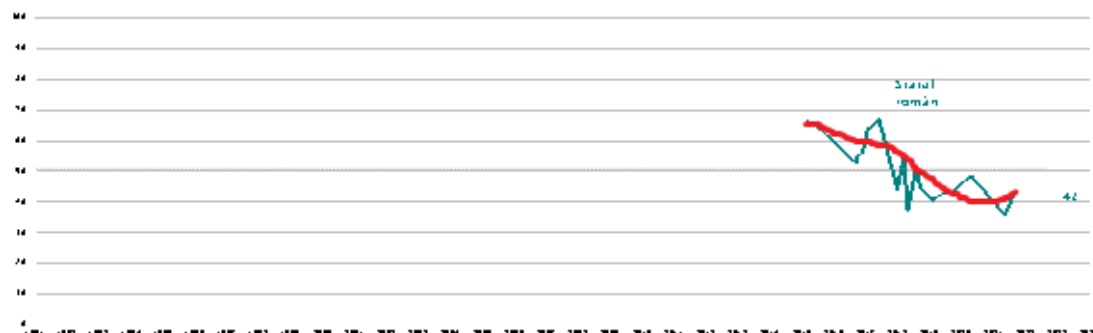
Încredere în țări: China

Încrederea românilor în cele două mari puteri cu regimuri autoritare, Rusia și China se află la un nivel scăzut, de circa 20-22%, cu tendință de scădere. Este un rezultat firesc, având în vedere că mass media este, în general, critică vizavi de aceste țări.

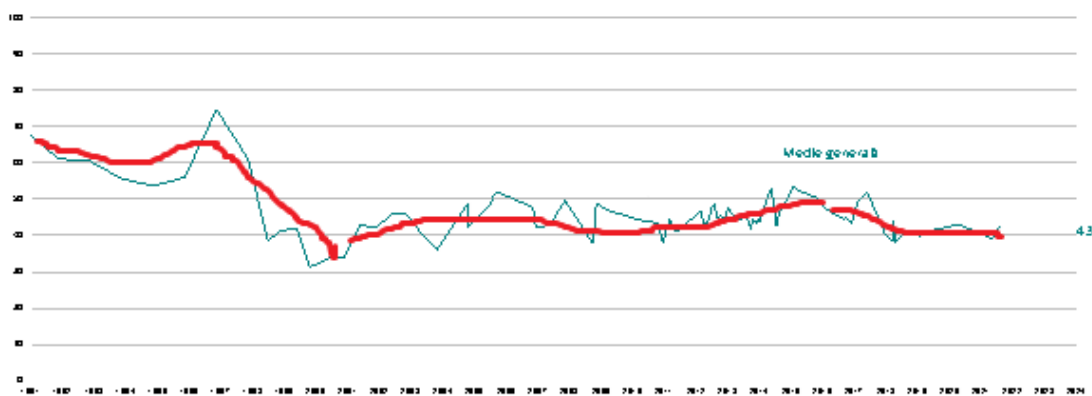
B.7. Sinteză: Medie generală / Statul român

Încredere în instituții: Statul român

Intervalul de măsurare: din 2015 până în prezent. Încrederea în „Statul român”, ca entitate distinctă, nu a fost măsurată decât în ultimii ani. Surpriza neplăcută este că nivelul acestei încrederi este modest, scăzând de la circa 67% (un nivel bun!) în 2015 și 2017 la doar 42% în prezent. În această neîncredere se reflectă și turbulențele politice din ultimii ani, dar și lipsa de progrese în integrarea europeană.

Încredere în instituții: MEDIE GENERALĂ

În finalul acestei analize a evoluției încrederii în principalele instituții naționale și a câtorva entități internaționale, s-a realizat o diagramă integratoare, care măsoară gradul de încredere al românilor în „ideea de instituție”, un indicator sintetic, bazat, bineînțeles pe părerile respondenților asupra funcționării acestora.

Se observă patru etape în această evoluție.

Prima etapă, între 1991 și 1997, reflectă un nivel înalt de încredere (în medie, 60-65%) caracteristic structurii sociodemografice de atunci, în care respectul și conformismul față de instituții (predominant de stat) era regula.

A doua etapă, între 1997 și 2000, marchează o prăbușire a încrederii în instituții până aproape de 30%, etapă care corespunde guvernării CDR, o guvernare care a debutat pe fondul unor așteptări mari ale populației, așteptări înșelate pe toate palierele sociale.

A treia etapă, între 2000 și 2015, a fost de creștere lentă a încrederii și stabilizare în intervalul mediu 45-47%. Dincolo de fluctuațiile inerente ale

Încrederii în instituții, a fost o etapă a reconfigurării profunde a societății, în care s-au consemnat intrarea în NATO și UE, dar și o creștere semnificativă a indicatorilor economici.

În fine, a patra etapă, din 2015 până în 2021, pare a indica un nou episod de scădere a încrederii în instituții (42%, în prezent).

Pe ansamblu, faptul că, din 2000 până azi, nu se simte o creștere susținută a încrederii în instituții sugerează un scepticism profund al românilor față de procedurile formale de rezolvare a problemelor. Metaforic, se poate spune că doar 4 români din 10 respectă și susțin ordinea instituțională, în timp ce ceilalți 6 o evită. Bineînțeles că, sectorial, realitatea este mult mai nuanțată, dar această neîncredere profundă constituie un obstacol în calea unei societăți coezive, orientate spre o dezvoltare durabilă.